

บทความวิจัย (Research Article)

รูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก สำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล

THE MODEL OF QUALITY MANAGEMENT IN CLINICAL TRAINING FOR NURSING STUDENTS AT HOSPITALS

Received: April 4, 2017

Revised: May 4, 2017

Accepted: May 19, 2017

พินนระลัทธก์ ฉัตรชัยเดช^{1*} ฉลอง ชาตรุประชีวิน² และตำรงลักษ์ เอื่อนครินทร์³
Pinnarat Chatchaidet^{1*} Chalong Chatruprachewin² and Tamronglak U-nakarin³

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

³Faculty of Humanities, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: momaeng@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกโดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและหาข้อสรุป 2) การสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยวิธีสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและหาข้อสรุป และ 3) การประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 132 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ส่วนคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาลประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) คณะกรรมการดำเนินงานคุณภาพหน่วยฝึก

ภาคปฏิบัติทางคลินิก 2) การบริหารคุณภาพหน่วยฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การนำองค์กรหน่วยฝึก การวางแผนยุทธศาสตร์หน่วยฝึก การให้ความสำคัญกับนักศึกษาพยาบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ในหน่วยฝึก การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลในหน่วยฝึกและการจัดการกระบวนการในหน่วยฝึก ซึ่งมีตัวบ่งชี้ 15 ตัวและตัวบ่งชี้ย่อย 74 ตัว และ 3) ผลลัพธ์การฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ผลลัพธ์ด้านการบริหารคุณภาพและผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โดยมีเครือข่ายความร่วมมือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ และผลการประเมินรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาลโดยภาพรวมความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และควมมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารคุณภาพ การฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This research aimed to develop the model of quality management in clinical training for nursing students at hospitals. The methodology used by the researcher followed three steps: 1) studying the state and the guideline of quality management in clinical training consisting of documentary analysis and interview of nine experts. Analyzed data by content analysis and finding conclusion, 2) creating the model of quality management in clinical training based on the information gathered in the first step and validating the model by using a focus group discussion of nine experts. Analyzed data by content analysis and finding conclusion, and 3) assessing its feasibility and usefulness through surveying the opinions of 132 persons involving clinical training for nursing students. Analyzed data by finding the mean and standard deviation and determining the interpretation criteria. For open-ended questions, data analysis by content analysis. The research results revealed that the model of quality management in clinical training for nursing students at hospitals consisted three components: 1) the collaborative committee on quality management in clinical training, 2) clinical training unit management consisting of six subcomponents: a clinical training organization leadership, a strategic planning of clinical training unit, a focus on nursing students and stakeholders, a measurement analysis and knowledge management, a focus on human resources and the process management of clinical training unit with 15 indicators and 74 sub indicators, and 3) the outcome of clinical training consisting of two sub components: a quality management outcome and a nursing students learning outcome. The success of the model depended on the collaborative networks. The feasibility and usefulness

of the model of quality management in clinical training for nursing students at hospitals were found to be at high and the highest level.

Keywords: Quality Management, Clinical Training, Nursing Students

บทนำ

เป็นที่ยอมรับว่าการพัฒนาคนเป็นการพัฒนาทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคน (Chatikarn, 2012, p. 28) ประเทศไทยจึงมีการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา โดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาและพัฒนาศึกษาให้เป็นสากลทั้งทางด้านวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพและทักษะชีวิต การศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรีเป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีสภาพพยาบาลทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดว่าบัณฑิตทุกสาขาวิชาจะต้องมีมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ 5 ด้านเป็นอย่างน้อย ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Office of The higher Education Commission, 2011, p. 7) สำหรับสาขาพยาบาลศาสตร์ที่เน้นทักษะการปฏิบัติจึงต้องเพิ่มมาตรฐานด้านการฝึกภาคปฏิบัติในหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองผลการเรียนรู้ทางด้านทักษะการปฏิบัติทางคลินิกได้อย่างจริงจัง

จากประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 14 ปี 2555 ของสมาคมพยาบาล Rujkornkarn (2013, pp. 85-91) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกไว้ว่า 1) แหล่งฝึกมีพยาบาลไม่เพียงพอทำให้อสอนนักศึกษาพยาบาลได้น้อย 2) ระบบการคัดเลือกและคุณสมบัติของครูคลินิกยังไม่มีคุณภาพ ไม่ผ่านการอบรมครูคลินิก 3) นักศึกษามีส่วนร่วมน้อย ผู้ป่วยไม่เพียงพอกับการฝึก นอกจากนั้นจากประมวลการสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 4 ของสภาการพยาบาล Kunaviktikul (2008, pp. 12-13) ยังได้กล่าวว่า มีจุดอ่อนด้านแหล่งฝึก ดังนี้ 1) ระบบประกันคุณภาพโรงพยาบาลทำให้พยาบาลมีเวลาเป็นครูคลินิคน้อย 2) นักศึกษามากหลายสถาบันใช้แหล่งฝึกเดียวกัน ฝึกทักษะไม่ครบ 3) แหล่งฝึกไกล เดินทางนานค่าใช้จ่ายสูง อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศน้อยขาดการประสานคุณภาพการฝึก

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและมองไปถึงโอกาสพัฒนาในอนาคต ดังคำกล่าวของ Boonyanurak (1996, pp.2-3) ที่เห็นว่าหน่วยฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีพัฒนาการไปถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดของหลักสูตร จะต้องจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล และตามแนวคิดของ Simachokdee (2007, p.23) ที่เห็นว่าคุณภาพ

สามารถพัฒนาได้ด้วยการบริหารคุณภาพ คุณภาพหมายถึงสินค้าหรือบริการที่ปราศจากข้อบกพร่อง เป็นไปตามข้อกำหนด/ได้มาตรฐาน ตามความต้องการของลูกค้า สร้างความพึงพอใจ/ประทับใจให้ลูกค้า นอกจากนี้ งานวิจัยของ Sunthornnon (2006) ที่ศึกษาการจัดการคุณภาพโดยรวมในโรงพยาบาลภาครัฐของไทย ที่พบว่า ปัจจุบันโรงพยาบาลพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลด้วยกันทั้งสิ้น จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารคุณภาพจะสามารถพัฒนาคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกได้

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารทางการแพทย์ในโรงพยาบาลจึงสนใจที่จะพัฒนาการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยฝึกมีคุณภาพและผลิตนักศึกษาพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้

คำถามการวิจัย

1. สภาพและแนวทางในการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกควรเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การยกร่างรูปแบบฯ โดยการนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำร่างรูปแบบและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบ

2. การตรวจสอบร่างรูปแบบฯ ในประเด็นความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และ/หรือประสบการณ์ทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกในประเด็นความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบด้วยการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในหน่วยฝึกเป็นหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล/ผู้ช่วย ผู้รับผิดชอบหน่วยฝึกภาคปฏิบัติและครูคลินิก และกลุ่มตัวอย่างในสถาบันการศึกษาพยาบาล เป็นรองคณบดีฝ่ายวิชาการ/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งเป็นหน่วยฝึกฯ และสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวนทั้งหมด 132 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารคุณภาพหน่วยฝึก 2) การบริหารคุณภาพหน่วยฝึก และ 3) ผลลัพธ์การฝึก โดยมีการกำหนดนโยบายในระดับหน่วยเหนือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการบริหารคุณภาพหน่วยฝึกมี 2 ชุด ได้แก่ 1) คณะกรรมการอำนวยการคุณภาพหน่วยฝึกและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 2) คณะกรรมการดำเนินงานคุณภาพหน่วยฝึกและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

องค์ประกอบที่ 2 การบริหารคุณภาพหน่วยฝึกมี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การนำองค์กรหน่วยฝึก 2) การวางแผนยุทธศาสตร์หน่วยฝึก 3) การให้ความสำคัญกับนักศึกษาพยาบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการหน่วยฝึก ซึ่งมี 16 ตัวบ่งชี้ และ 78 ตัวบ่งชี้ย่อย

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์การฝึกภาคปฏิบัติเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ 8 ประการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ เป็นการกำหนดนโยบายในระดับหน่วยเหนือเรื่องการกำหนดแหล่งฝึกในแต่ละพื้นที่ และการจัดงบประมาณสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน พบว่า มีความเหมาะสมทั้งภาพรวมและทุกองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการดำเนินงานคุณภาพหน่วยฝึกและบทบาทหน้าที่มีกรรมการเพียง 1 ชุด ปรับคณะกรรมการอำนวยการเป็นกรรมการที่ปรึกษาในกรรมการชุดนี้

องค์ประกอบที่ 2 การบริหารคุณภาพหน่วยฝึกมี 6 องค์ประกอบย่อยคงเดิม ซึ่งมี 15 ตัวบ่งชี้ และ 74 ตัวบ่งชี้ย่อย

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์การฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ด้านการบริหารคุณภาพ 2) ด้านนักศึกษา ซึ่งมีผลลัพธ์ด้านการบริหารคุณภาพเพิ่มมาอีก 1 ด้าน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่าเป็นเครือข่ายความร่วมมือ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกจำนวน 132 คน พบว่า ภาพรวมความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก การบริหารคุณภาพการฝึกอยู่ในระดับมากที่สุด คณะกรรมการดำเนินงานคุณภาพและผลลัพธ์การฝึกอยู่ในระดับมาก และภาพรวมความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการดำเนินงานคุณภาพหน่วยฝึก ซึ่งประกอบด้วย

1. โครงสร้างคณะกรรมการ มีดังนี้ 1) ผู้อำนวยการโรงพยาบาล 2) คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทุกสถาบัน 3) รองผู้อำนวยการทุกกลุ่มภารกิจเป็นกรรมการที่ปรึกษา 4) รองผู้อำนวยการกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาลเป็นประธาน 5) รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะพยาบาลศาสตร์และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาลทุกสถาบันเป็นรองประธาน 6) ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลด้านพัฒนาบุคลากรหรือด้านวิชาการ 7) หัวหน้าหอผู้ป่วย/งาน ที่มีนักศึกษาฝึกงาน 8) ครูคลินิกตัวแทนทีมนำทางคลินิกเป็นกรรมการ และ 9) ผู้รับผิดชอบหน่วยฝึกเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. บทบาทหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงานหน่วยฝึกได้แก่ 1) จัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกับสถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับโรงพยาบาล 2) จัดระบบบริหารงานและบริหารความเสี่ยง 3) กำหนดแนวทางในการบริหารหน่วยฝึก 4) ควบคุมคุณภาพการฝึกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์รายวิชา 5) กำหนดกฎระเบียบในการฝึกและวิธีการกำกับติดตาม 6) ส่งเสริมสนับสนุน เสนอแนะให้กำลังใจแก่ผู้ฝึกภาคปฏิบัติ 7) จัดทำสารสนเทศทางการบริหาร สรุปรายงาน 8) ประเมินการฝึกร่วมกับสถาบันการศึกษาและนำผลการประเมินมาพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการเป็นรูปแบบการบริหารที่มีคณะบุคคลที่เป็นตัวแทนจากหน่วยฝึกและสถาบันการศึกษาร่วมกันบริหารโดยอยู่บนฐานของหลักประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความคิดที่หลากหลายเป็นธรรมและประสิทธิภาพการบริหาร ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารคุณภาพหน่วยฝึกบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการและการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจะทำให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติ ตลอดจนจะช่วยกำกับติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้การดำเนินงานคุณภาพเป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kulkiang (2014, p. 2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลไว้ว่าการบริหารในยุคปัจจุบันประกอบด้วยสหวิทยาการ ให้ความสนใจไปที่ประสิทธิภาพและการวัดผล

สำเร็จของงานบริหาร การบริหารมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารที่เกิดจากการตัดสินใจของคนหลายคนหลายฝ่าย ช่วยสร้างความร่วมมือถือความเห็นส่วนใหญ่ จะมีเหตุผล มีความละเอียดรอบคอบ และยังกล่าวว่คณะกรรมการในการบริหารการศึกษามีบทบาทในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Mahasarakham Hospital (2010) คณะกรรมการพัฒนาศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก ปี พ.ศ. 2553 และ Somdejpraboromratchatevee Sriracha Hospital (2012) คณะกรรมการศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกที่มีโครงสร้างคณะกรรมการบริหารฯ ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติสำหรับนักศึกษาแพทย์ รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้การบริหารคุณภาพเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 การบริหารคุณภาพหน่วยฝึก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การนำองค์กรหน่วยฝึก 2) การวางแผนยุทธศาสตร์หน่วยฝึก 3) การให้ความสำคัญกับนักศึกษาพยาบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการหน่วยฝึก ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารงานคุณภาพในองค์กร คือ กระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย นโยบาย คุณภาพ วัตถุประสงค์คุณภาพ การวางแผนงานคุณภาพ ระบบการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ ระบบการตรวจสอบหรือการประเมินผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการของพนักงานและของสังคม ซึ่งหลักการบริหารคุณภาพผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการบริหารคุณภาพที่นิยมใช้และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปจากแนวคิดการบริหารคุณภาพแบบ TQM, PMQA, BSC และ PDCA วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ตัวบ่งชี้หลักทั้งหมด 15 ตัว และตัวบ่งชี้ย่อย 74 ตัว สำหรับใช้เป็นแนวทางการบริหารคุณภาพหน่วยฝึก เพื่อให้หน่วยฝึกมีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

ด้านการนำองค์กรหน่วยฝึก ผู้บริหารหน่วยฝึกจะต้องสามารถชี้นำและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานให้หน่วยฝึกมีความยั่งยืน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่จะนำองค์กรก้าวหน้าไปถึงภาพอนาคตที่ต้องการภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Sooksriwong (2012, p. 173) ที่ให้ความหมายของการนำองค์กรว่าหมายถึงการที่ผู้บริหารหรือผู้นำบริหารจัดการองค์กรโดยทำหน้าที่ในการชี้นำเพื่อให้สมาชิกทำงานของตนเองอย่างเต็มที่ให้องค์กรได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ด้านการวางแผนยุทธศาสตร์หน่วยฝึกในการบริหารคุณภาพผู้บริหารจำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยฝึก โดยจัดให้มีการสำรวจสภาพและปัญหาร่วมกับสถาบันการศึกษาและ กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาลและสถาบันการศึกษาพยาบาล และนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการควบคุมกำกับ ติดตามและประเมินผลร่วมกัน จะเห็นได้ว่าการวางแผนยุทธศาสตร์นั้นมีความสำคัญกับหน่วยฝึกอย่างมาก การดำเนินงานที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร และใครเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นการกำหนดทิศทางการบริหารไว้อย่างเป็นระบบนั่นเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Metkarunchit (2010, pp. 249-251) ที่ให้ความหมายการวางแผนว่าหมายถึงการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าว่าในอนาคตจะทำอะไร จะมีวิธีดำเนินการอย่างไรและใครจะเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุ

จุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนจึงเป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับอนาคต เพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลง

ด้านการให้ความสำคัญกับนักศึกษาพยาบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นผู้บริหารหน่วยฝึกต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของนักศึกษา ครูคลินิก และสถาบันการศึกษาพยาบาล มีการจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับนักศึกษา ครูคลินิกและสถาบันการศึกษา สร้างความผูกพัน และความพึงพอใจ โดยการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและครูคลินิก การสนับสนุนสถานศึกษา จัดให้มีการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ครูคลินิก และสถาบันการศึกษาพยาบาล สอดคล้องกับแนวคิดของ Wilkinson and Witcher (as cited in Simachokdee, 2007, p. 76) ที่ให้ความหมายว่า Quality (คุณภาพ) คือ การทำได้ตรงตามความต้องการของลูกค้าอย่างแท้จริง นั่นคือ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั่นเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวการที่หน่วยฝึกจะประสบผลสำเร็จในการบริหารคุณภาพ ความพึงพอใจของนักศึกษา ครูคลินิก และสถาบันการศึกษาพยาบาลจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ หน่วยฝึกต้องศึกษาความต้องการ และจัดทำสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง สร้างความพึงพอใจในบริการให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าวเพื่อสร้างความผูกพันและยึดมั่นในบริการ และต้องศึกษาความต้องการในอนาคตเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเพื่อคุณภาพที่ยั่งยืน

ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ในหน่วยฝึก ในการที่จะประเมินความสำเร็จของหน่วยฝึกภาคปฏิบัติจะต้องมีการวัด และวิเคราะห์ผลงานซึ่งวิธีการจะต้องมีการเลือกสิ่งที่จะวัดรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงสถิติเพื่อให้ได้สารสนเทศของหน่วยฝึก โดยกำหนดตัวชี้วัดในการวัดผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง เทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด และนำองค์ความรู้ที่ได้มาจัดการความรู้ หน่วยฝึกจะประเมินตนเองได้ว่าปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด และยกระดับคุณภาพโดยการตั้งตัวชี้วัดที่ทำหาย มีการสื่อสารข้อมูลผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ จัดการสารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในทุกๆระดับ ค้นหาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Na-Nongkhai (n.d.) ที่ให้ความหมายของการวัดและวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ ให้เกิดสารสนเทศในการบ่งชี้สถานะ หรือเทียบวัดกับเกณฑ์เป้าหมายหรือมาตรฐาน อันจะนำไปสู่การตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Sa-nguannam (2008, p. 204) ที่ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่าเป็นการนำสิ่งที่เรียนรู้มาจัดเก็บและไปกระจายเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรเพื่อตอบสนองการดำเนินงานธุรกิจและการปฏิบัติงานในองค์กร

ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลในหน่วยฝึก การบริหารงานบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญสู่ความสำเร็จของหน่วยฝึก ซึ่งผู้บริหารจะต้องใส่ใจ ตั้งแต่การกำหนดหน้าที่งาน การคัดเลือกบุคลากร การฝึกอบรมพัฒนา การปฏิบัติงาน การประเมินผล จนกระทั่งการออกจากงาน รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมด้านบุคลากรที่ก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี และการสร้างความผูกพันของบุคลากรในหน่วยฝึกจะทำให้การบริหารคุณภาพหน่วยฝึกมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคลากรเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ

Simachokdee (2007, p. 44) ที่ให้ความเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพคือการที่ผู้บริหารใส่ใจทุกขั้นตอนของการบริหารงานบุคลากร โดยมีการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพจัดทำแผนการศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสร้างควมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีการผลิตเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นการพัฒนาพนักงานอีกทั้งเป็นการลงทุนระยะยาวที่จะมีผลต่อความสำเร็จหรืออยู่รอดขององค์กรในอนาคต

ในด้านการจัดการกระบวนการหน่วยฝึก ซึ่งการจัดการคุณภาพมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องซึ่งเกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ กระบวนการคนและผลิตภัณฑ์หรือบริการ ดังนั้น หน่วยฝึกจึงต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องในเรื่องการจัดการกระบวนการคนและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งมีความต้องการที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นวิธีการเดียวที่จะแข่งขันในตลาดสมัยใหม่ได้ หน่วยฝึกต้องมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการควบคุมการฝึกภาคปฏิบัติ มีการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา มีการจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติการพยาบาลและมาตรฐานการพยาบาลที่สอดคล้องกับสถานศึกษา กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อใช้ในการควบคุม และปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA สอดคล้องกับแนวคิดของ Ngernprasertsri (2014, p. 93) ที่กล่าวว่า การจัดการกระบวนการ ประกอบด้วย การกำหนดกระบวนการ การวัดผลกระบวนการ การควบคุมกระบวนการ และการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ทั้งนี้ องค์กรต้องค้นหว่าในกระบวนการทำงานมีการผันแปรจากมาตรฐานหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ทางสถิติ การเข้าใจการจัดการกระบวนการและลดการผันแปรซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบย่อยในการบริหารคุณภาพหน่วยฝึกทั้ง 6 องค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิจัยล้วนมีความสำคัญและช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของหน่วยฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sunthornnon (2006) ที่ศึกษาการจัดการคุณภาพโดยรวมในโรงพยาบาลภาครัฐของไทยในปัจจุบันเพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล จะครอบคลุมการจัดการคุณภาพ 6 มิติ ได้แก่ ภาวะผู้นำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ และการจัดการระบบสารสนเทศและการวิเคราะห์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Wanasiri (2007) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยนำการบริหารคุณภาพแบบทั่วทั้งองค์กรมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนสะพานเลื้องวิทยา จังหวัดจันทบุรี พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ คือ การนำองค์กร การวางแผนยุทธศาสตร์ การมุ่งเน้นผู้เรียน การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การจัดการกระบวนการ และการมุ่งผลลัพธ์

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์การฝึกภาคปฏิบัติมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ด้านการบริหารคุณภาพ 2) ด้านนักศึกษา ด้านการบริหารคุณภาพ มี 6 ตัวบ่งชี้ คือ 1) สามารถป้องกันความเสี่ยงด้านชื่อเสียงองค์กร ด้านนักศึกษาและด้านผู้ป่วย 2) ยกระดับคุณภาพของหน่วยฝึกและเพิ่มศักยภาพครูคลินิก 3) เป็นแหล่งฝึกแห่งการเรียนรู้ มีนวัตกรรมและแนวทางปฏิบัติที่ดี 4) มีการควบคุมต้นทุนการฝึก 5) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูคลินิก

และสถาบันการศึกษา และ 6) ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพโดยยึดหลักสิทธิผู้ป่วย ผลลัพธ์ด้านนักศึกษา มี 8 ตัวบ่งชี้ คือ 1) สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาลอย่างองค์รวมและสื่อสารเชิงบำบัดในการพยาบาลบุคคล ครอบครัวและชุมชน 2) สามารถปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งการผดุงครรภ์ 3) สามารถปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเมตตากรุณายึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม กฎหมายและสิทธิของผู้ป่วย 4) สามารถปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม 5) สามารถแสดงภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน 6) สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ 7) มีทัศนคติที่ดีและมีศรัทธาต่อวิชาชีพ และ 8) มีผลการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์รายวิชา จะเห็นได้ว่าผลลัพธ์การฝึกภาคปฏิบัติจะเป็นกรอบในการประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติได้เป็นอย่างดีทำให้มีทิศทางการประเมินเมื่อนำรูปแบบไปปฏิบัติ ผลลัพธ์ด้านการบริหารคุณภาพจะทำให้หน่วยฝึกทราบถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความประหยัด และความปลอดภัยทางด้านชื่อเสียงขององค์กร ผลลัพธ์ทางด้านนักศึกษาจะเป็นการวัดผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นทักษะที่วิชาชีพพยาบาลต้องมี สอดคล้องกับแนวคิดของ Pichaisak (2012) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารโรงพยาบาลร่วมสอนของภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัดคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พบว่า องค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาแพทย์ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Edgecombe and Bowden (2008) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาลเพื่อให้เป็นพยาบาลใหม่ที่มีศักยภาพของ Flinders University Australia พบว่า รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ให้ความสำคัญกับผู้เรียน 2) เน้นผลการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึก 4) พัฒนาผู้สอนในคลินิก 5) ส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับผู้ป่วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเครือข่ายความร่วมมือจะช่วยให้การเชื่อมโยงความร่วมมือของบุคคล และของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติทั้งส่วนของโรงพยาบาลหน่วยฝึก สถาบันการศึกษานักศึกษาพยาบาลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้ามามีส่วนร่วมกันและรวมพลังกันปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน มีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์จากผลของการปฏิบัติที่ได้กระทำร่วมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Vaisurasingha and Chudjuajeen (2008) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติระหว่างวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรคบุรี และโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช พบว่า ให้วิทยาลัยและโรงพยาบาลประสานงานการฝึกภาคปฏิบัติร่วมกันทั้งในระดับผู้บริหารและระดับผู้ปฏิบัติ มีการแต่งตั้งอาจารย์พี่เลี้ยงหรือครูคลินิกเพื่อทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติร่วมกับอาจารย์พยาบาล โดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งให้ชัดเจน และแต่งตั้งพยาบาลวิชาชีพในแต่ละหอผู้ป่วยเป็นผู้ประสานงานกับอาจารย์พยาบาลในการจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pinsakul, et al. (2014, pp. 71-81) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ที่พบว่า ให้มีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การประเมินผลและการดำเนินการ

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล พบว่า ภาพรวมความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้รายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 2 การบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการดำเนินงานคุณภาพหน่วยฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก และองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์การฝึกภาคปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และภาพรวมความมีประโยชน์ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาความมีประโยชน์รายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบตามหลักการและกระบวนการพัฒนารูปแบบโดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาโดยการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาล และนำองค์ความรู้ที่ได้มาয়ร่างรูปแบบแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาล ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นนำไปประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์โดยการสอบถามผู้ใช้ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิก ทั้งในส่วนของหน่วยฝึกและสถาบันการศึกษาพยาบาลให้ช่วยประเมิน พบว่า ผลการประเมินสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งตามความคิดเห็นส่วนตัวผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาลครั้งนี้ได้ศึกษามาจากเอกสารงานวิจัยที่มีคุณภาพ และด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพ โดยผ่านการกลั่นกรองของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอน จึงเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ และถ้าได้นำไปประยุกต์ใช้จะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาพยาบาลได้อย่างแท้จริงผู้ประเมินจึงเห็นว่านำไปสู่การปฏิบัติได้และจะมีคุณค่ากับการศึกษาพยาบาล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ถ้ามีการสนับสนุนเชิงนโยบายให้หน่วยฝึกปฏิบัติในรูปแบบการฝึกภาคปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกันจะช่วยพัฒนาคุณภาพของการศึกษาพยาบาล
- 1.2 การพัฒนารูปแบบควรส่งเสริมกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
- 1.3 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์หาจุดอ่อนจุดแข็ง แล้วนำผลไปพัฒนาคุณภาพตามวงจร PDCA มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.4 การพัฒนารูปแบบควรส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

1.5 การพัฒนารูปแบบควมมีการทบทวนปัญหาที่แท้จริงของหน่วยฝึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน วิเคราะห์ส่วนขาดและดำเนินการตามรูปแบบอย่างจริงจังจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่นำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ เช่น ด้านงบประมาณ ด้าน การมีส่วนร่วม เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูคลินิก

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล

2.4 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นสากลในการบริหารคุณภาพการฝึกภาคปฏิบัติทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาลในโรงพยาบาล

References

- Boonyanurak, P. (1996). *Manual for supervision of nursing professional training*. Chonburi: Srisilapa Printing. [in Thai]
- Chatikarn, W. (2012). *Managing technic for professional manager in education* (3rd ed.). Bangkok: V. Printing. [in Thai]
- Kay Edgecombe and Margaret Bowden. (2009). The ongoing search for best practice in clinical teaching and learning: A model of nursing students' evolution to proficient novice registered nurses. *Nurse Education in Practice*, 1(9), 91–101.
- Kulkliang, P. (2014). Management by committee participation. In P. Waesarat, *Administrator training packages: Processing Summary* (p. 2). Bangkok: Office of Nation Education Standards and Quality Assessment. [in Thai]
- Hiranmaneemas, W. (2013). *The development of an administrative model for future technicians organization of Thailand in schools under office of vocational education commission* (Doctoral dissertaton). Phitsanulok: Naresuan University. [in Thai]
- Kunaviktikul, W. (2008). *Problem issues for nursing education*. In Thailand Nursing and Midwifery council, Collection of 4th Nursing science Education National Conference (pp. 12-13). Bangkok: Samcharernpanich.

- Mahasarakham Hospital. (2010). *Mahasarakham Hospital order 179/2553: The appointment of developing committee members in medical education center year 2010*. Retrieved October 9, 2013, from <http://mec.mhkdc.com/commit.html> [in Thai]
- Metkarunchit, M. (2010). *Participating educational administration* (3rd ed.). Bangkok: Thairomklao. [in Thai]
- Na-Nongkhai, S. (n.d.). *Measurement analysis*. Retrieved March 10, 2017, from www.navy.mi.th/ncd/main/knowledge/store_knowledge/11008134503/p1R.ppt [in Thai]
- Ngernprasertsri, N. (2014). *Quality management* (2nd ed.). Bangkok: Kasetsart University. [in Thai]
- Office of the higher Education Commission. (2011). *The guideline for quality assurance in education in higher education institutes year 2010*. Bangkok: Parppim Partnership. [in Thai]
- Pichaisak, W. (2012). *The management of cooperative teaching hospital of orthopedics and physiotherapy department* (Research report). Bangkok: Mahidol University. [in Thai]
- Pinsakul, N., Wannasri, J., Jansila, V., & Meejang, S. (2014). A participatory management model to promote careers of the student of the school under municipality. *Journal of Education Naresuan University*, 16(4), 71-81. [in Thai]
- Rujkornkarn, D. (2013). Problem issues of nursing education for quality and accessibility of health services. In the Nurses' Association of Thailand, Collection of 14th Nurses National Conference "Quality and Accessibility of Health Services": Nurses' Challenges (pp. 85-91). Nonthaburi: A. P. Graphic Design and Printing. [in Thai]
- Sa-nguannam, C. (2008). *Theory and practice in educational institution* (2nd ed.). Bangkok: Book Point. [in Thai]
- Simachokdee, W. (2007). *TQM Guidebook to develop organization for excellence*. Bangkok: Nation books. [in Thai]
- Somdejpraboromratchatevee Sriracha Hospital. (2012). *The administrative structure in medical education center of Somdejpraboromratchatevee Sriracha Hospital Year 2012*. Retrieved October 9, 2013, from <http://www.somdej-mec.or.th/index.mec.or.th/index.php/structor> [in Thai]
- Sooksriwong, S. (2012). *Management: from the executive's viewpoint* (10th ed.). Bangkok: G.P. Ciberprint. [in Thai]

- Sunthornnon, N. (2006). *Implementing total quality management in Thai public hospitals* (Doctoral dissertation). Bangkok: Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Vaisurasingha, L., & Chudjuajeen, S. (2008). *The development of collaborative model for clinical teaching between Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi and Joaphayayommaraj Hospital* (Research report). Suphanburi: Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi. [in Thai]
- Wanasiri, S. (2007). *The model of educational quality development by TQM application in Sapanlaugvitthayakom School, Chanthaburi* (Master thesis). Songkla: Prince of Songkla University. [in Thai]